

[Schmidt.]

til, at Landsdelen atter og atter kræver Støtte. Det har Dr. Christensen nu ogsaa gjort ved det Forslag, han har bragt til Offentlighedens Kendskab. Jeg ønsker derfor til at sige følgende: Jeg ved fra Historien, at det vel sjældent sker, at en Ulykke, der kommer over et Land — selv om det er uforskyldt —, afværges eller rettes paa den Maade, at den gamle Tilstand, her altsaa de tidligere Formueforhold, fuldstændig oprettes igen, men at i bedste Tilfælde en Del rettes og en Del bødes paa paa den Maade, at der skabes nye Veje til ny Fremgang. Man skal gøre noget til begge Sider, og hvad man gør til den ene Side, influerer paa den anden. Derfor mener jeg, at Danmarks Foranstaltninger for Nordslesvig maa ligge ikke paa een, men paa disse to Linier. Danmarks Opgave er at rette de Fejl og Forsømmelser, som engang er sket. Danmarks er ogsaa Ansvar, ikke den tyske Folkegruppes.

Hvad har Danmark gjort i disse to Retninger? Meget, meget, har man ofte sagt fra Regeringens Side, og vel ogsaa fra Partiernes. Lidt, alt for lidt, mener vi, mener Nordslesvig. 60 Mill. Kr. Valutahjælp i Form af Socialhjælp lige over for et Tab af omkring 300 Mill. Kr. Laan, der skabte den forfærdelige Gældsbyrde, saa omtrent tre Fjerdedele af Ejendommene ikke kan klare deres Forpligtelser. Rentesenkning, der vel er det bedste, men er utilstrækkeligt. Og hvad har den gjort for at aabne nye Veje? Mange Ting, men ingen Steder noget gennemgribende, ikke gennemgribende nok. Udstykning, Oprettelse af Hundreder af Husmandssteder og smaa Gaarde, Plantning, nye Veje, Muligheder for Grundforbedring, Kolonihaver, en vis Hjælp til unge Husmænd og sligt. Næsten alt dette i Rammer, der gælder for det hele Land, kun her og dér en lille Fordel for Grænseboerne. Ogsaa det er for lidt. Og ingen gennemtænkt Plan for det, der maa være nødvendigt for Grænselandet, et Land, der ved dansk Politik er kommet i de største Vanskeligheder.

Og hvad burde der ske? Efter min Mening følgende: allerførst Moratorium, indtil gennemgribende Foranstaltninger er taget og var blevet virksomme, saa Gemytterne kunde falde til Ro. Oprettelse af et nordslesvigsk Udvalg, der sammen med Statens Repræsentanter lagde Planerne og udførte dem; Tanken med Selvstyre er rigtig, som jeg før har sagt, i dette Udvalg selvfølgelig ogsaa en Repræsentant for den tyske Folkegruppe. Foranstaltninger, der i højere Grad end hidtil paa en retslig betryg-

gende Maade sikrer Landmændene roligt Arbejde med Jorden, og i Tilfælde af, at den enkelte bukker under, Familiens Forfølsret. Sikkerhed for at begge Folkedele faar Del i Udstykningsmulighederne efter deres Størrelse. Det vilde rigtignok ramme en Pæl gennem Opsagningsbestræbelserne, men noget bedre kan man heller ikke gøre. For Arbejderne en vel gennemtænkt Plan, saa at de kan faa Hjem med egen Havejord, altsaa mere end Kolonihaver, og at der skabes Mulighed for dem, som vil, for at gaa over til Landbrug. Jeg holder det for noget meget vigtigt; jeg har ofte været inde paa det før. Særlige Begunstigelser for Landarbejderne, der ikke kan nøjes med Havejord, men maa have Jord ikke netop til et Husmandshjem, men til mindre Kreaturholdning. I den Retning har man ingenting gjort endnu. Ordning af Handelsforholdene, saaledes at København ikke overalt skal være Formidler. Fremme af Haandværkerstanden, Hensyntagen ved Valutabevillinger til de særlige Tilknytninger, Nordslesvig har til det tyske Marked. Det maa erkendes, at de er til Stede og maa respekteres. Jordforbedringsarbejderne kunde jeg nok ønske udvidet til slige Foranstaltninger som Ajelebeholdere, Siloanlæg, Hjælp til særlige Kulturer, som betyder en væsentlig Værdiforhøjelse af Bedrifterne. En planmæssig Rentesenkning og Gældsrensning, der for Nordslesvigs Vedkommende maa være mere effektiv end for Landet ellers, fordi Nordslesvig er i større Nød, og Vanskelighederne for Grænselandet altid er større. Foranstaltninger, der sørger for, at Ejere af Markhypoteker og Marksparere, for saa vidt de er ældre og i Nød, i det mindste faar noget som en Livrente, for saa vidt de er yngre, faar nogen Startmulighed, for saa vidt man ikke ellers har holdt dem skadesløse.

Det er vel det væsentligste, som jeg mener maa virkeliggøres; i hvilket Omfang, hører til Regeringens Ansvar, den har jo Magten. Men jeg vil dog gøre opmærksom paa, at meget af dette ligger paa Linie med Bestræbelser i Nabolandet. Jeg synes, det var bedre, om man her i egne Former skabte noget i Stedet for, som saa ofte sker, at lægge for Had, hvad der sker paa den anden Side. Jeg ved godt, at Danmark ogsaa fra Regeringens Side har sin Opmærksomhed henvendt paa alle disse Omraader, men jeg ser ikke, at der er sket noget gennemgribende eller tilstrækkeligt. Det er værd at gøre noget i Nordslesvig og nødvendigt at gøre det netop dér.

Ved Siden af disse Bemærkninger, der